

УДК 331.101.36:3

Роль лідерства в системі менеджменту публічних організацій

Анастасія Єфімова,

здобувач вищої освіти спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування

Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна

Анотація: досліджено роль лідерства в системі менеджменту публічних організацій, зокрема його вплив на ефективність управління. Проаналізовано основні функції лідера в державному управлінні. Визначено основні типи лідерства в публічному секторі. Акцент зроблено на поєднанні лідерства та менеджменту як ключовому чиннику успішного функціонування публічних організацій.

Ключові слова: лідерство, менеджмент, публічні організації, стратегічне управління, ефективність.

У сучасному світі лідери відіграють важливу роль у різних сферах – від державного управління до бізнесу та громадських ініціатив. Вони формують стратегії, адаптуються до змін і створюють умови для ефективної взаємодії між членами організації чи суспільства.

Лідер – це людина, яка має здатність надихати, спрямовувати та організовувати колектив для досягнення спільних цілей. Лідерство не обмежується лише формальною посадою чи владними повноваженнями; воно проявляється у впливі, який особа здійснює на інших завдяки своїм компетенціям, харизмі та професіоналізму.

Лідерство є багатовимірним феноменом, що вивчається в межах різних наукових дисциплін – соціології, психології, менеджменту, політології та державного управління. Основна проблема дослідження лідерства полягає в розкритті його сутності, визначенні факторів, що впливають на ефективність лідера, та в розробці методів формування лідерських якостей.

Науковці аналізують різні аспекти цього явища: індивідуальні характеристики лідерів, їхню поведінку в організаціях, вплив на колектив і ефективність прийняття рішень. Однією з ключових тем досліджень є баланс між формальним керівництвом та неформальним лідерством, що визначає реальну результативність управління.

На думку дослідників Драган І. В. та Драган І. О., процес становлення лідерських якостей у державних службовців передбачає поєднання спеціалізованої освіти, набуття практичного досвіду, розвитку комунікативних навичок і здатності приймати відповідальні рішення в умовах змін та викликів державного управління [2, с. 260]. Вони підкреслюють важливість розвитку управлінських компетенцій та впровадження освітніх програм, спрямованих на виховання ефективних лідерів.

Згідно з твердженнями Дияк В. В. і Волобуєв В. В., лідерство є динамічним феноменом, який змінюється під впливом соціально-економічних та політичних факторів, а його ефективність залежить від здатності лідера адаптуватися до сучасних викликів, приймати стратегічні рішення та формувати ефективні комунікаційні зв'язки в організації [1, с. 18].

На нашу думку, лідерство є невід'ємною складовою ефективного управління, що потребує глибокого аналізу та постійного розвитку. Наукові дослідження свідчать про те, що успішний лідер має поєднувати стратегічне мислення, високі моральні якості та здатність надихати інших. Вивчення цього феномену в контексті державного управління та інших сфер дозволяє розробляти нові підходи до формування лідерських компетенцій та забезпечення ефективного управління в сучасному світі.

Лідерство є ключовим елементом ефективного управління публічними організаціями. У сучасних умовах, коли суспільні очікування до державних установ та громадських організацій постійно зростають, роль лідера виходить на передній план. Лідер не лише координує роботу підлеглих, але й формує стратегічний курс розвитку організації, мотивує персонал і забезпечує ефективне прийняття рішень.

Менеджмент у публічному секторі має свої особливості, пов'язані з необхідністю забезпечення прозорості, підзвітності та орієнтації на суспільні потреби. Водночас лідерство у таких організаціях має сприяти ефективному функціонуванню шляхом формування довіри, взаємодії з громадянами та впровадження інноваційних підходів до управління.

У праці дослідників Ліпенцевої А. та Романюк О. виділено наступні основні функції лідера у публічному управлінні:

- 1) формування бачення та стратегічного напрямку. Лідер має визначати пріоритети організації, враховуючи суспільні потреби та державну політику;
- 2) мотивація та розвиток персоналу. Успішний лідер стимулює співробітників до продуктивної праці, створює умови для їхнього професійного розвитку;

3) комунікація та взаємодія. Відкритий діалог із громадськістю, підлеглими та іншими зацікавленими сторонами сприяє підвищенню довіри до організації;

4) управління змінами. Лідер у публічному секторі має бути готовим до реформ і впровадження нових підходів для підвищення ефективності організації;

5) етичне лідерство. Державні та громадські організації мають діяти на засадах прозорості, відповідальності та доброчесності [3, с. 14].

Зважаючи на наведені функції, можемо зазначити, що відмінність між лідерством і менеджментом у публічних організаціях полягає в тому, що менеджмент передбачає раціональне планування, контроль і організацію діяльності, тоді як лідерство зосереджується на створенні візії, мотивації персоналу та адаптації до змін. Оптимальним є поєднання обох аспектів, коли керівник є одночасно й ефективним менеджером, і натхненним лідером.

На думку дослідників Драган І. В., Драган І. О., варто виділити наступні типи лідерства в публічних організаціях:

трансформаційне лідерство – спрямоване на натхнення співробітників, створення нових ідей і зміну традиційних підходів до роботи;

транзакційне лідерство – зосереджується на контролі, дотриманні правил і забезпеченні стабільності процесів;

службове лідерство – орієнтоване на задоволення потреб громадян, що є важливим у публічному секторі [2, с. 262].

На нашу думку, такий підхід дозволяє комплексно оцінити роль лідерства в публічних організаціях, оскільки враховує як необхідність інновацій та мотивації персоналу, так і важливість стабільності управлінських процесів та орієнтацію на суспільні потреби, що сприяє підвищенню ефективності державного управління.

Таким чином, лідерство у публічних організаціях відіграє вирішальну роль у забезпеченні ефективного управління. Поєднання стратегічного бачення, мотивації персоналу та відкритої комунікації дозволяє досягти кращих результатів у реалізації суспільних завдань. Успішний лідер у сфері публічного управління – це не лише адміністратор, але й натхненник, який здатний вести свою організацію до змін і розвитку.

Список використаних джерел:

1. Дияк В. В., Волобуєв В. В. Генезис феномену лідерства у наукових дослідженнях. *Інноваційна педагогіка : наук. журн. Одеса*, 2024. Вип. 67, т. 1.с. 15-19.

2. Драган І. В., Драган І. О. Формування та розвиток лідерства в системі державного управління. *Scientific notes of Lviv University of Business and Law*. 2022. Т. 32. С. 258-264.

3. Ліпенцев А., Романюк О. Теоретичні та концептуальні підходи до досліджень аспектів лідерства в органах публічної влади. *Ефективність державного управління*. 2021. №. 67. С. 9-29.

Abstract: the role of leadership in the management system of public organizations is studied, in particular its impact on management efficiency. The main functions of a leader in public administration are analyzed. The main types of leadership in the public sector are determined. The emphasis is placed on the combination of leadership and management as a key factor in the successful functioning of public organizations.

Keywords: leadership, management, public organizations, strategic management, efficiency.

Науковий керівник:

Галунець Н.І.,

старший викладач кафедри

публічного управління та адміністрування і міжнародної економіки,

Миколаївський національний аграрний університет

УДК 351.34

Освітній потенціал як інструмент регіонального розвитку

Валерія Каткова,

здобувач вищої освіти спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

Анотація: встановлено, що освітній потенціал є важливим інструментом його регіонального розвитку, оскільки сприяє формуванню кваліфікованого людського капіталу, зменшенню соціальної нерівності та зміцненню економічної безпеки. Обґрунтовано, що наявність закладів вищої освіти, інвестиції в освітні програми та розвиток інноваційного середовища впливають на конкурентоспроможність території, її культурну привабливість та рівень життя населення.

Ключові слова: регіон, потенціал, освіта, людський капітал, соціальна стабільність.

В умовах глобалізації та технологічних змін регіони можуть використовувати освітній потенціал для підвищення своєї конкурентоспроможності та стійкості. Освіта відіграє ключову роль у розвитку регіонів, виступаючи як каталізатор економічного зростання, соціальної стабільності та культурного процвітання.

Освітній потенціал - це сукупність ресурсів, можливостей та умов у сфері освіти, які забезпечують підготовку кваліфікованих кадрів, розвиток людського капіталу та сприяють соціально-економічному розвитку регіонів і держави. Він охоплює систему навчальних закладів, рівень кваліфікації викладацького складу, наявність наукових і дослідницьких установ, доступність освітніх послуг для населення. Освітній потенціал також включає якість освітніх